

Klekkeridriftas rolle for
sjøørreten i Sandvikselva før,
nå og i framtida.

Hamang klekkeri.

- Startet 1857, kontinuerlig drift frem til i dag.
- Bærum kommune driver klekkeriet, men er helt avhengig av hjelp fra frivillige.
- Ca 400.000 plommeseckkyngel, halvparten sjørørret. Driftsikkert og effektivt med minimal dødlighet.
- Kun stamfisk fra elva, yngel settes ut ovenfor fiskesperrer. Bl. a. Vøyenfossen og Bjørumdammen
- Utnytter fantastiske oppvekstområder langt vekk fra menneskelig aktivitet.
- Følges opp av FM, Mattilsyn og Veterinærmyndighet.
- Medlem av Kultiverings anleggenes forening. (KAF).

Anadrom fabrikk.

Beskatning før i tiden.

- Sjørørreten i Oslofjorden og i de største tilløpselvene har alltid vært hardt beskattet.
- Garn/notfiske begge steder.
- Teinefiske i Sandvikselva, 22 registrerte teinesteder.(Mangelfull rapportering).
- Sportsfiske av ulik karakter, fisketid fra 1.mai. 25cm minstemål.(Vanlig med fiske etter «blinking»).
- Svært forurensede vassdrag, særlig sidebekkene.(Kloakk/industri/tømmerfløting).
- Tyvfiske.

Lite fisk.

- Alle disse faktorene + predasjon resulterte i lite fisk, særlig laks som selvfølgelig var den viktigste arten.
- Lite fisk medførte enda mer forurensing.
- Enda mindre fokus på elva.
- De få som forsøkte å ta vare på bestandene var rimelig ensomme på barrikadene.

Tiltak.

- Våre svært engasjerte forgjengere, Olsen og Rosseland, forsto tidlig hvilken viktig art sjøørreten er for oss i kommunene rundt Oslofjorden.
- Tidlig på 1960 tallet ble det bygget på en «fløy» til Hamang klekkeri for å legge inn like mye av hver art.
- Elva ble forvaltet som ei ørretelv med laks.
- Etter hvert ble minstemål og fredningstider justert til beste for bestandene.(Pågående prosess).

Flere tiltak.

- Oppsynet ble intensivert.
- Fredningssoner etablert i to omganger.
- Informasjon om minstemål, vinterstøinger m.m. ble oppgradert.
- Lovverket er blitt revidert i flere omganger.
- Forsking på fisk og fiskere. Fakta på bordet!!
- Negativ pressomtale, giftutslipp og fiskedød.

Tiltakene virket!

- Fangstene gikk i været, og statestikken ble mer pålitelig enn før.
- Fisketelling etablert i 2011, til dels svært høye tall på oppvandrende anadrom fisk. Mer enn 3000 sjøørreter. SNA-Rapport 03/2019
- VRL temarapport nr 7. Klassifisering av tilstand til 430 Norske sjøørretbestander. Grønn og gul farge på alle parametere.

Beskatning nå og i fremtiden.

- Sportsfiske fra land i hele Oslofjorden ble veldig populært utover på 1980 tallet. Folk viser en enorm kreativitet for å fange sjøørret.
- Mange blir dyktige fiskere.
- Det blir vanlig med CR.
- Det var mye gytefisk å se i alle bekker og elver.
- Skarv og fiskespisende ender i store antall inntar alle arenaer, hele året.

Flere utfordringer.

- Større og flere byggeprosjekter som gir merkbar partikkelforurensning hele året.
- 130.000 Bæringer som driver med mye rart!
- Landbruk/høstpløying.
- Ferdigplendyrking på større og større arealer.
- Rogna dør i gytegrupene, svært lite ungfisk å finne i nedre deler av elva.
- Svært variable forhold for rogn og ungfisk som mest av alt trenger stabile forhold.

Klekkeridrift i fremtida.

- For oss som er glad i Sandvikselva vil drift av klekkeriet være av avgjørende betydning i mange år fremover.
- Det er ingen erfaring for at utbygging/partikkelforurensing vil opphøre eller begrenses til akseptable nivåer.
- Alt lovverk er på vår side, og vi vil så gjerne, men i praksis vil det dessverre være slik at totalbelastningen på ørretbestanden blir for stor med bare naturlig produksjon i tilgjengelig elvestrekning.

Mange gode grunner til å fortsette i mange år til.

- Logistikken er på plass.
- Så lenge vi gamlekara får på oss vadebukser finnes det kunnskap om drift, og vilje til å jobbe.(Det må til en god del jobb).
- Vi som kjenner elva fra topp til bunn er ikke i tvil om behovet for utsetting, for å kunne høste.(Vi ser hva som skjer i elvene rundt oss).
- Sjørretkonferansen tidligere i år avslørte bl.a. at det skal kartlegges DNA også på ørret.
- Andre stikkord kan være: Forsking, skole, ko...

Don't change good systems

- Unless needed for change in capacity – do not change a system that function because it is “out of date”.

From: River Sandvikselva
Norway's oldest
hatchery still in use

The background of the slide is a solid brown color with a faint, stylized pattern of autumn leaves in various shades of brown and tan. The leaves are scattered across the entire area, creating a textured, seasonal feel.

På vegne av Hamang klekkeri, Bærum kommune.

Tusen takk for meg.

Sjekk Hamang klekkeri på
Facebook😊

Stor bidragsyter til fjorden.

- Alle bekker bidrar, og vi har ingen å miste.
- Sandvikselva har størst oppvekstareal, naturlig.
- Hamang Klekkeri som befolker vassdraget innenfor vandringshinderne med yngel.
- Kan bli vesentlig bedre med full naturlig produksjon.
- Fredningssoner, minstemål på 35 cm, og isforhold påvirker bestanden i fjorden.

Hva påvirker fiskebestandene i negativt i elva?

- Forurensning.
- Erosjon.
- Predatorer, særlig fiskespisende ender.
- Fiske.
- Sykdommer, parasitter.
- Utørking, høy temperatur i vannet.
- Isgang.

Forurensing.

- Avrenning fra veier og plasser via overvannsnett.
- Sig fra gamle og nye søppelfyllinger.
- Utette nedgravde oljetanker, feil ved oljeavskillere.
- Feilkoplinger på avløpsnett.
- Avrenning fra landbruk, ikke minst fra en mengde hestegjødselhauger hvor mange ligger altfor nær vassdragene i Bærum.

Gyte og oppvekstareal

- Avgjørende for mengden av utvandrende smolt, og kvaliteten på disse.
- Hele tiden utsatt for ”stress” av forskjellige aktiviteter, nedenfor urban sone. Ovenfor er det upåvirket.
- Gamle undersøkelser, som er relevante i dag, konkluderte med 1 smolt pr. kvadratmeter elv.
- Vil være en stor gevinst i å sette elva i full produksjon igjen.
- Målet bør være at klekkeriet kun skal være et supplement til en naturlig produserende elv.

Forvaltning

- MD
- Fylkesmannen, fiskeforvalter.
- Bærum Kommune Natur-og idrettsforvaltning.
- Brukerråd for fisk: Bærum sportsfiskere, Bærum Jeger og Fiskerforening og Vestre Bærum Sportsfiskerforening.

Vestre Bærum Sportsfiskerforening

- Stiftet i 1936, ca 20 medlemmer.
- Behovet for lokalt engasjement meldte seg da fiskere fra Oslo ville utvide sine jaktmarker til laks og sjørøret fiske i Sandvikselva.
- Foreningen er i dag ca 450 mer eller mindre aktive medlemmer, og vil gjerne ha flere (aktive).
- Engasjementet er der i høy grad enda, fin innsats både til dugnad i forbindelse med klekkeridriften, og i kampen mot forurensing, og annen negativ påvirkning.
- Fiskeretter i Numedalslågen helt fra 1968. Den gang anskaffet for at medlemmene skulle ha et sted å duppe markeklysene. Sandvikselva var ikke meget tiltrekkende.

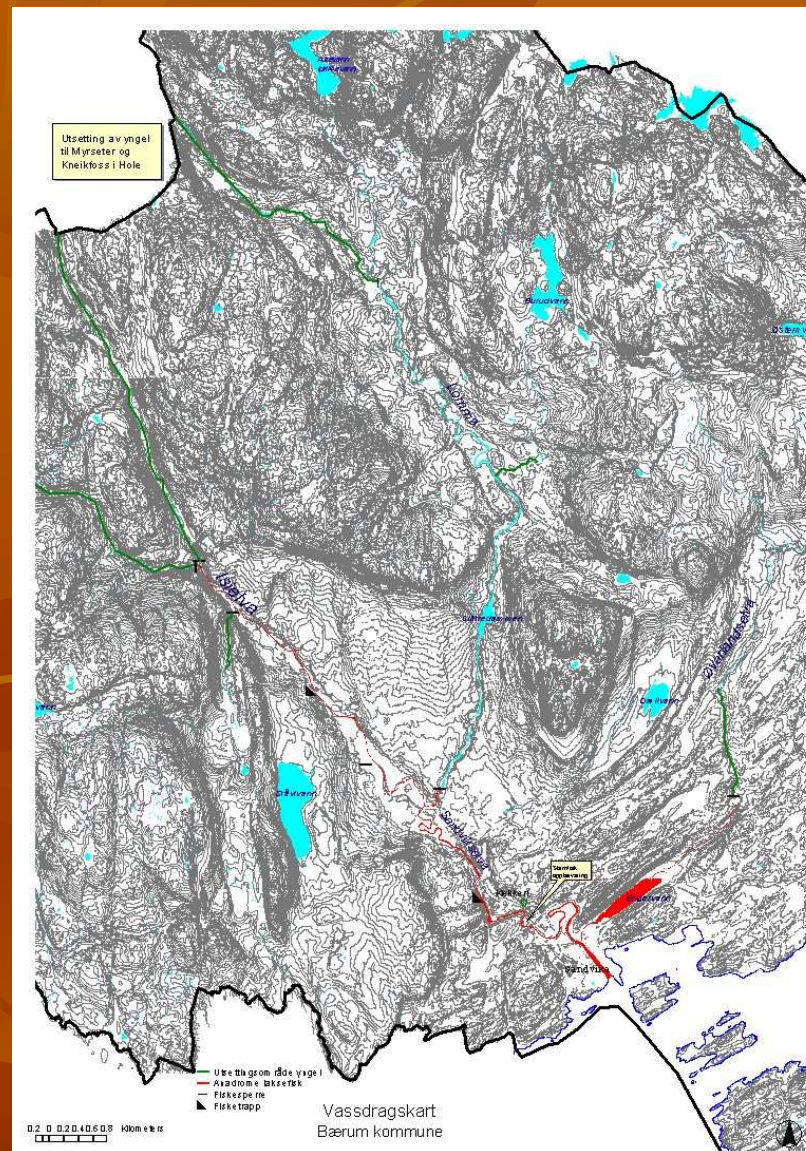
Avslutter med et sitat av Omar Khayyam

**”Til den tid Alla har tilmålt det enkelte menneske
regnes ikke den tid som brukes til fiske.”**

Takk for meg!

Hvor er vi?

Mer verktøy enn de fleste andre kommuner til forbyggende arbeid.

- Flomsonekart
- Eu- vanndirektiv
- Vassdragsovervåking gjennom mange år.
- Flomrapport (kartlegging av problemomr.)
- RPR for vernede vassdrag.
- Er med i verneplan 1.

Historikk.

- Aktiv, praktisk og effektiv kultivering fra 1857 ved Hamang klekkeri.
- Store utfordringer med utbygging, industri og forurensing. Nådde en topp i 60 og 70 åra.
- Stort arbeid nedlagt av fiskermiljøet, med Sverre Olsen og forskervenn Leiv Rosseland som ”knoll og tott” i spissen.

Historie 2

- Det ble kjempet en innbitt kamp. Det ble helt bevisst satt ut mest laks, fordi den syntes bedre når den lå død med buken i været.
- VEAS ble bygget, ting endret seg raskt til det bedre.
- På 80 tallet ble det riktig bra, og de bestandene vi så i elva da, motiverer oss enda til innsats for fellesskapet.

Historie 3

90 åra, og frem til i dag kjenner vi, lite oppvoksende fisk i den nedre delen av elva. I dag virker det som det er klekkeriet som bærer bestandene, slik burde det ikke være.

Olsens lov.

- Elva er et hele, hvor det ene avhenger av det andre.
- Olsens lov med kun en §:
Tiltak nederst i elva påvirker tilstand langt oppe, og omvendt.

De viktigste menneskeskapte ting som påvirker i og langs elva i dag.

- Vannkvalitet / Mengde
- Vassdragsnaturen
- Kultiveringsgrad (hvor mye fisk som settes ut, og kvaliteten på denne)
- Forhold i Oslofjorden
- For laksens del påvirkes de også av hva som skjer i havet til og fra og på beiteområdene.

Vassdragsnaturen

- Substrat –eluebunn kvaliteten på denne.
- Vegetasjon på elvekantene
- Påvirking av lys.
- Miljøgifter